

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Jeroen van den Berg
Titel	Moord
Jaar	1994
Uitvoering	Oranjehotel / Ivar van Urk

Copyright (C) 1994 by Jeroen van den Berg

MOORD
(alles gebeurt altijd ergens anders)

Schiermonnikoogversie
december '94
jeroen van den berg

SCENE 1 Lilli en Vriend in het café waar het allemaal gebeurt

VRIEND:(gooit een muntje in de juke box, er volgt een melancholisch muziekje, Vriend plopt een beugelflesje Grolsch open, wijst naar Lilli)

LILLI :Weet je wat het is.

VRIEND:Ja nee.

LILLI :Alles gebeurt altijd ergens anders.

VRIEND:Ja ja.

LILLI :Heb jij dat ook.

VRIEND:Soms. Ja. Dat je het gevoel hebt...

LILLI :Dat alles altijd ergens anders gebeurt.

VRIEND:Juist.

LILLI :Dat je alles misloopt.

VRIEND:Ook. Wat ik wilde vertellen. Over waar ik mee bezig ben op het moment. Een project. Het is nog niet helemaal zeker. Maar als het lukt dan...

LILLI :Je hebt roos.

VRIEND:Wat.

LILLI :Roos.

VRIEND:O dat.

LILLI :Of is het stom dat ik dat zeg.

VRIEND:Ben je gek.

LILLI :Zoiets zeg je niet hè.

VRIEND:Het is geen roos.

LILLI :O gelukkig.

VRIEND:Het komt uit een spuitbus. Rechtstreeks uit Amerika. Dat is een tegenbeweging van dat overdreven gevoel voor hygiëne dat ze daar hebben. Kun je dus roos uit een spuitbus kopen. Overhemden met zweetvlekken. Dat soort dingen.

LILLI :Ongeloofelijk.

VRIEND:Net echt hè. Ik vond het wel gek. Vreemd land. Amerika.

LILLI :In Amerika kan alles. Omdat het ook zo groot is.

VRIEND:Ik heb het gevoel dat het meer een kwestie van instelling is. Dat typisch Amerikaanse. Dat heeft met ruimte niets te maken. Het is meer groot denken dan groot zijn. Zoiets. Hoewel ze natuurlijk wel groot zijn. Maar groot denken dat kan overal. Ik bedoel. Dat project waar ik nu dus mee bezig ben...

LILLI :Niemand neemt mij serieus.

VRIEND:Hè.

LILLI :In mijn vak. Ze zijn niet in me geïnteresseerd.

VRIEND:Onvoorstelbaar.

LILLI :Niet in mijn persoon.

VRIEND:In mijn vak...

LILLI :Ik bedoel als mens. Dat interesseert niemand iets.

VRIEND:Vreemd.

LILLI :Helemaal niet.

VRIEND:Nee. Ik bedoel...

LILLI :Juist logisch.

VRIEND:Precies. Juist logisch. Maar daarom juist weer vreemd. Dat heb ik tenminste met logica. Dat vind ik zo iets vreemds. In mijn vak bijvoorbeeld met dat project...

LILLI :Het modellenwereldje is keihard.

VRIEND:Je bent model.

LILLI :Ja.

VRIEND:Ik dacht al.

LILLI :Wat.

VRIEND:Die is vast model.

LILLI :Goh.

VRIEND:Puur intuïtief. Luister. We drinken nog wat.

LILLI :Ik ben verplicht geopereerd. Borst vergroting. Kin een beetje opgerekt. Ik zeg het maar even.

VRIEND:Eerlijk.

LILLI :Komt zo vaak voor. Gedwongen operatie. Ze maken al die jurken maar in één maat. Moet je dus precies inpassen.

VRIEND:Ongeloofelijk.

LILLI :Vervlakking. Dat is mijn angst. Pure vervlakking. Begint al bij die jurken. De norm...

VRIEND:Precies. Luister. Ik heb een geweldig idee.

LILLI :Dat ik zo maar de hele avond met jou zit te praten bijvoorbeeld...

VRIEND:Ik had het toevallig niet zo druk vanavond.

LILLI :Zo heel ontspannen ook...

VRIEND:Normaal gesproken heb ik het vreselijk druk. Namelijk.

LILLI :Dat vind ik heel bijzonder.

VRIEND:Ach. Ik ben het gewend. Maar wat ik wilde zeggen. Wat betreft dat project...

LILLI :Welk project.

VRIEND:Waar ik dus mee bezig ben.

LILLI :Daar weet ik niets van.

VRIEND:Luister. Ken je Wijers.

LILLI :Wijers.

VRIEND:Wijers. Wim Wijers.

LILLI :Wim Wijers.

VRIEND:Hoofd kunstzaken.

LILLI :Ik geloof dat ik zijn naam wel eens...

VRIEND:Natuurlijk. En met die Wim Wijers. De Wim Wijers. Daar ben ik dus mee in gesprek.

LILLI :En dat is het project.

VRIEND:Het is een kwestie van een handtekening. Formaliteit. Alleen nog de handtekening van Wijers. En dan een grote overzichtstentoonstelling in het Stedelijk.

LILLI :Je bent kunstenaar.

VRIEND:Schilder.

LILLI :Wat verschrikkelijk leuk voor je.

VRIEND:En ook voor jou. Want als het lukt. En het gaat me lukken. Dan hangt daar straks in een van die enorme zalen een portret van jou.

LILLI :Van het Stedelijk.

VRIEND:Om te beginnen.

LILLI :Nee.

VRIEND:Dat was dus mijn ideetje. Min of meer. Proost.

LILLI :Proost. Ik ben Eva.

VRIEND:Dag Eva. Nice to meet you. Ik ben Vriend.

LILLI :Gekke naam.

VRIEND: Beter dan bijvoorbeeld Tjipko.

LILLI :Bestaat dat.

VRIEND: Je kunt het zo gek niet bedenken.

LILLI :Bij jullie kunstenaars gaat alles om inhoud. Toch.

VRIEND: De essentie der dingen. Alles eigenlijk. Zoiets.

LILLI :In mijn leven is geen enkele essentie. Momenteel.

VRIEND: Dat is rot voor je.

LILLI :Terwijl ik inhoud heel belangrijk vind.

VRIEND: Inhoud is vorm.

LILLI :Juist. Dat bedoel ik nou.

VRIEND: Vorm is inhoud.

LILLI :Jullie kunstenaars...

VRIEND: Het ligt er maar aan waar je begint.

LILLI :Jullie staan zo anders in het leven. Geweldig. Ik ben benieuwd hoe je atelier eruit ziet.

VRIEND: Ik werk in een collectief. Samen met een vriend.

LILLI :Ik wil direct het plaatje zien. Als je me zoiets vertelt. Met z'n tweeën in het atelier. Potkachtje. Hoe ziet ie er uit. Je compagnon.

VRIEND: Redelijk dik en zeg maar kalend.

LILLI :Dat is een echte goedzak. Lijkt me. Dikke mensen zijn gezellig. Mannen met een grote neus hebben een grote lul. Schijnt. Wat zou dat toch met elkaar te maken hebben.

VRIEND: Dat is een kwestie van genen.

LILLI :Juist. Genen. Dat is ook niet best. Wat zitten we lekker te praten hè.

VRIEND:Dat hele gedoe met genen...

LILLI :Manipulatie. Wat zitten we lekker te praten.

VRIEND:Alles. Allemaal manipulatie. Overal. Ook in de kunst.

LILLI :Ga weg.

VRIEND:Vooral in de kunst.

LILLI :Kunst is...

VRIEND:Allemaal effect. Trucks. Kijk naar Coons. Die maakt toch zelf helemaal niets meer. Geeft alleen nog maar opdrachten. Scholten. Gooit het origineel weg. Verkoopt alleen maar copieën. En dat noemt hij dan origineel. Hoe weet je dan nog waar je aan toe bent.

LILLI :Maar dat heb ik met alles.

VRIEND:Ik ook. Ik ook. Eva. Jij... Ik bedoel wij... Ik...

LILLI :Ik heb precies hetzelfde.

VRIEND:Ik bedoel. Als wij. Als ik jou...

LILLI :Precies. Zo zit het precies.

VRIEND:Een half woord.

LILLI :Genoeg.

VRIEND:En voor de rest.

LILLI :Stilte.

VRIEND:Stilte. Ik...

LILLI :Stilte. Verdomme. Ik moet soms even streng zijn. Want ik voel precies waar je naartoe wilt en ik heb er geen zin in.

VRIEND:Je kunt me vertrouwen...

LILLI :Waren we lekker aan het praten. Ik begon net iets voor je te voelen. Iets oprechts. En dan trek jij de kist met clichés uit de

kast.

VRIEND:Het is een kwestie van een handtekening.

LILLI :Je had jezelf eens moeten zien. Zoals jij me net aan keek. Ongelofelijk.
Alsof ik in een derderangs film speel.

VRIEND:Het was maar een grapje.

LILLI :Onzin. Je was bloedserieus. Geen enkele relativering.

VRIEND:Ik heb gewoon een ander gevoel voor humor.

LILLI :Zit ik ineens tegenover Bruno Ganz aan tafel. Met alles erop en eraan. Dat
jij je zo verlaagt. Ik bedoel. Als kunstenaar. Ik had het
me anders voorgesteld. (staat op om weg te gaan)

VRIEND:Als je nog eens in het atelier...

LILLI :Dat denk ik niet.

VRIEND:In het kader van het portret...

LILLI :Dag Vriend.

(Lilli exit)

SCENE TWEE in het atelier van het collectief.

De twee kunstenaars zitten in nette pakken achter hun bureaus.

KAMERAAD :Denk jij echt dat we op de juiste weg zitten.

VRIEND:Geduld jongen. Geduld.

(stilte)

KAMERAAD:Ik weet niet.

VRIEND:Dacht jij dat iemand dat wiel van Duchamp mooi had gevonden als de tijd er niet rijp voor was. Of die pisbak. Als ie een paar jaar eerder was geweest dan hadden ze hem het museum uitgetrapt.

KAMERAAD:Maar...

VRIEND:De tijd was er rijp voor. Maar sinds ze die pisbakken in de musea hebben gehangen is elke plee opeens een museum geworden. Moeten we binnenkort over een schilderij van Picasso pissen. De norm is zoek. Als je niet meer kan zeggen wat goede en wat slechte kunst is. Als je niet eens meer kan zeggen wat kunst is. En wij zitten daar maar mee.

KAMERAAD:Wijers...

VRIEND:Wijers belt. Hij is ambtenaar.

KAMERAAD:Ik denk toch...

VRIEND:Hij wil persé dat ik hem Wim noem. Maar ik blijf gewoon Wijers zeggen. Goed meneer Wijers. Natuurlijk meneer Wijers. En eigenlijk vind hij het heerlijk. Die lui gaan niet voor niets de politiek in. Die zijn vroeger allemaal gepest op de lagere school. En dat reageren ze nu op ons af.

KAMERAAD:Wat praat jij veel.

VRIEND:Is dat zo.

KAMERAAD:Is er iets.

VRIEND:Hoe laat is het.

KAMERAAD:Hoe laat zou hij bellen.

VRIEND:Dat weet ik niet precies. Hoe laat is het.

KAMERAAD:Kwart voor twaalf.

VRIEND:Godverdomme.

KAMERAAD:Heeft hij een tijd gezegd.

VRIEND:Verdomme ik weet het niet.

KAMERAAD:Ik bel hem zelf wel even. (pakt de telefoon)

VRIEND:Dat doe je niet.

KAMERAAD:Als...

VRIEND:We zijn geen amateurs. Het is verdomme graag of niet.

KAMERAAD:Maar...

VRIEND:Alsof we kunstkruideniers zijn. Die zak van een Wijers is gewoon net zo'n zak als al die andere zakken.

KAMERAAD:(houdt de telefoon omhoog) De stekker zit er niet in.

VRIEND:Wat.

KAMERAAD:De stekker zit...

VRIEND:Godverdomme. De stekker zit er niet in. Ongelofelijk. Dit is het tijdperk van de snelle beslissingen. En onze stekker zit er niet in. (ondertussen doet Kameraad de stekker in het stopcontact) Dat is toch godverdomme... Wie heeft er aan die stekker gezeten. Daar ben ik dan direkt razend benieuwd naar. Je hoeft helemaal niet aan die stekker te zitten. Die stekker moet je er gewoon in laten zitten. Ik zit nooit aan de stekker. Nooit. Ik zou niet weten waarom ik aan die stekker zou gaan zitten. Ik zie er uberhaupt het nut niet van in dat er aan onze telefoon een stekker zit. Omdat ik geen enkele reden kan bedenken in welke situatie het voor ons noodzakelijk zou zijn de stekker van de telefoon eruit te trekken. Omdat wij totaal afhankelijk zijn van die telefoon. Omdat we al

onze opdrachten via die telefoon krijgen. Ons enige contact met de buitenwereld. Die telefoon. Ik stel voor dat we de stekker van nu af aan vastplakken aan het stopcontact om te voorkomen dat we onbereikbaar zijn terwijl we dat zelf helemaal niet doorhebben.

KAMERAAD:Oké. Goed plan.

VRIEND:Want dat is het veraderlijke van zo'n stekker. Je hebt het niet door als de stekker er niet in zit. Net zo goed dat je niet doorhebt als de stekker er wel inzit. Totdat de telefoon gaat. Dan weet je het zeker: Nu zit de stekker in het stopcontact. Anders zou de telefoon nooit kunnen gaan. Als de stekker er niet inzat. Terwijl ik nu hier dus niet meer met een gerust hart kan zitten als de telefoon niet gaat. Omdat de stekker door een of andere mysterieuze oorzaak plotseling uit het stopcontact kan zijn geraakt. Dat hebben we net gezien. En wij dus zitten wachten op iets dat nooit kan gebeuren omdat de randvoorwaarden niet in orde zijn. Het is onmogelijk om iets te bereiken als de randvoorwaarden niet in orde zijn. En de randvoorwaarden heb je zelf in de hand. Sterker nog. De randvoorwaarden is het enige dat we zelf in de hand hebben. Wij bepalen de randvoorwaarden en daar moet de rest van de wereld dan weer op reageren. Ik vertel toch niets nieuws.

KAMERAAD:Het is bekend.

VRIEND:Dat mag ik toch hopen. We kunnen geen ijzer met handen breken. Ik heb genoeg realiteitsbesef om mijn plaats te weten. Echt wel. En we kunnen van de geschiedenis het een en ander opsteken over idealisme. Maar laten we met deze voorkennis ons voordeel doen. En laten we in godsnaam zorgen dat de randvoorwaarden in orde zijn.

KAMERAAD:Ik ben het helemaal met je eens.

VRIEND:Nee nee nee. Want luister. Kameraad. Als we nu zorgen dat de randvoorwaarden in orde zijn. Dan kunnen we ons later in ieder geval niet verwijten dat we niet gedaan hebben wat we konden. (de telefoon gaat over zodra de stekker in het stopcontact zit) Godver... Ik...

KAMERAAD:Neem dan op.

VRIEND: Rustig man. Godver. (neemt de telefoon op) Hallo. Ja. Sorry meneer Wijers. Er was hier een kleine storing. Iets digitaals... Nee. Alles platte vlakken. Ja. Platte vlakken. Enorme doeken. (leest van een papiertje) Wij schilderen het leven. Zoals het is. Op enorme doeken. Tien bij vijftien meter. In elke zaal één. Aanvallende schilderkunst dus min of meer. Maar ik dacht dat vandaag die beslissing... Ja ja. Goh. Wat vervelend. Maar wanneer... Ja ja. Wie is dat dan. O. U bent helemaal niet Wijers. Is Wim er zelf ook op dit moment. Wim. (Lilli komt binnen)

LILLI : De deur was open.

KAMERAAD: De deur staat altijd open. En het licht brandt in de hal. Zo zijn wij.

LILLI : Gezellig hoor.

VRIEND: Wim Wijers. Hoofd kunstz... ja ja. Ik wacht wel. Hé. Eva. Ben je toch...

LILLI : Ik ben Lilli.

KAMERAAD: Wat zei Wijers.

VRIEND: Ik dacht dat je Eva heette.

LILLI : Ik heet Lilli.

VRIEND: Hij is in gesprek.

KAMERAAD: Hallo Lilli.

VRIEND: We hebben het razend druk. Dat project met het Stedelijk... Hallo Wim. O. Hoe lang gaat dat dan nog du... Verdomme. (tegen Lilli) Ambtenaren. Wij willen wel...

KAMERAAD: Alle vrouwen met dubbel L in hun naam zijn fatale vrouwen. Lola, Lilli, Lulu. De eerste vrouw van Adam was Lillith. Wist je dat. Die wilde zo vaak met Adam naar bed. Die arme man werd daar doodziek van.

LILLI : Ik was benieuwd naar jullie atelier.

VRIEND: Sorry van laatst. Die avond.

LILLI : Ach joh.

KAMERAAD:Kennen jullie elkaar.

VRIEND:Min of meer.**LILLI:**Nee.

VRIEND:(door de telefoon) Hallo. Ik...

KAMERAAD:En toen heeft Adam God dus om een nieuwe vrouw gevraagd.

VRIEND:(door de telefoon) Nee. Verdomme. Wim. Wim Wijers.

KAMERAAD:En dat was dus Eva. Kostte Adam wel een rib. Maar dat had hij er graag voor over.

VRIEND:(schreeuwt) Wim. Wim Wijers.

LILLI :En Eva verleidde Adam weer met die appel.

VRIEND:Sorry. Nee.

KAMERAAD:Op een of andere manier zit het er gewoon in. Bij vrouwen

LILLI :Wat bedoel je.

VRIEND:Sorry. Nee doe ik. Natuurlijk. Doe ik. Dag. Tot morgen meneer Wijers.
(legt de hoorn neer)

KAMERAAD:En.

VRIEND:Hij heet Flip. Ik toch zou zweren dat hij Wim heette. Stom zeg. (tegen Lilli) Goh. Dat had ik niet verwacht...

KAMERAAD:Wat zei hij.

VRIEND:Morgen terugbellen. Er waren wat dingen zoek.

KAMERAAD:Jezus...

VRIEND:Als die stekker...

KAMERAAD:Wat bedoel je daarmee.

VRIEND:Zeg. Lilli. Welkom.

KAMERAAD:Wat bedoel je met die stekker.

LILLI :Dit is het dus.

VRIEND:Niets jongen.

LILLI :Wat betreft dat portret...

VRIEND:Ik zat meer te denken aan een serie. Opeens.

LILLI :O. Ook goed.

KAMERAAD:Zeg. Ik dacht dat we zouden wachten tot Wijers...

VRIEND:We zijn afhankelijk van Wijers. Dat zeg ik. De tijd is er nog niet rijp voor.
Lilli weet dat.

LILLI :Ik...

VRIEND:Dat we niet zomaar voor Jan Lul gaan schilderen.

KAMERAAD:Precies.

VRIEND:De dingen moeten zin hebben.

LILLI :Precies. Even over waar ik naar zoek. In mijn leven. Het leven is een
speurtocht. Toch.

VRIEND:Ja.

LILLI :Op een gegeven moment sta je op een tweesprong.

KAMERAAD:Wat komt ze hier eigenlijk doen.

VRIEND:(tegen Lilli) De keuze.

LILLI :En er hangt nergens een lintje. Of een pijl. En je voelt direct. Dit is een
allesbepalende keuze. Toen ik hier net voor de deur
stond. En ik hoorde jullie praten. Zo filosofisch...

KAMERAAD:Gadverdamme.

LILLI :Ik...

VRIEND:We hebben daar een beetje een hekel aan. Filosofie.

LILLI :Ik bedoelde niets.

KAMERAAD:Gadverdamme.

VRIEND:Zo zinloos. Alles is zoals het is.

KAMERAAD:Zo is het. Welkom in het paradijs Lilli.

VRIEND:We zijn compleet autarkisch. Sluit je bij ons aan en wordt gelukkig.

KAMERAAD:Een leeg schilderij kan soms fantastisch zijn.

**LILLI :Maar nu even iets anders. Zouden jullie met mij naar bed willen. Gewoon.
Schieft me zo maar te binnen.**

KAMERAAD:Liefde is...

LILLI :Ik bedoel dan neuken.

KAMERAAD:Ook dat.

LILLI :Of jullie mij willen neuken.

VRIEND:Zeg Lilli...

**LILLI :Laat maar zitten. Schiet me gewoon even te binnen. Ik heb dat gewoon.
Omdat ik zo ben. God. Jongens. Jullie hebben
kunstogen. Kijkogen. Veel naakt zeker.**

VRIEND:Ook. Als het zo uitkomt.

KAMERAAD:Wij schilderen het leven. Met alles erop en eraan.

LILLI :Ik zit jullie toch niet in de weg.

VRIEND:Welnee.KAMERAAD:Ben je gek.

KAMERAAD:Verdomme. Dat Wijers nou niet eventjes...

VRIEND:Kan ik het helpen.

KAMERAAD:Een handtekeningetje...

LILLI :Dat is toch die man van kunstzaken...

KAMERAAD:Ideeën genoeg. Als Wijers...

LILLI :Van dat project in het Stedelijk.

VRIEND:Precies. Eén handtekening. Eerder beginnen we niet. We gaan ons niet verlagen.

KAMERAAD:De kwaliteit is ons bewijs.

LILLI :Fantastisch...

VRIEND:Ga jij een decoortje voor een kwis in elkaar verven.

KAMERAAD:Ik zeg toch...

VRIEND:Dat dacht ik. Zeg Lilli...

LILLI :Jullie hebben gelijk. Ik ga niet meer voor de Wehkamp poseren. Kwestie van principes.

KAMERAAD:Principes is een mooi ding.

VRIEND:Zeg Lilli...

LILLI :Of met een massagestaaf tegen je gezicht. Ik doe het niet meer. Alsof je spierpijn in je wang kunt hebben.

KAMERAAD:Ik heb wel eens spierpijn in mijn wang gehad. Toen ik een hele avond kauwgom kauwde. De morgen erna...

LILLI :De dag erna is alles klote

VRIEND:Zeg Lilli. Nog even over dat neuken...

LILLI :Laten we erom loten. Kop of munt. Wie wint gaat met mij naar bed. Hebben we dat tenminste maar gehad.

VRIEND:Houd je niet van sex.

LILLI :Jawel. Maar dat gedoe eromheen is zo vermoeiend. We zijn met z'n drieën. Dat is één te veel. We loten erom. Dat is het meest eerlijk. Wie wint gaat met mij naar bed. De ander maakt een schilderij. Het is allemaal zo eenvoudig. Het is altijd de liefde of het werk. Dat zijn de opties in het leven.

KAMERAAD:Dat is schijn Lilli. Op papier lijkt alles...

VRIEND:Wil je iets drinken Lilli. Bier of iets sterkers.

KAMERAAD: Afgezaagd hoor. Wil je iets drinken.

LILLI : (lacht)

VRIEND: Ik laat me niet naaien. Lilli. Door niemand. Je bent nog steeds op bezoek.

KAMERAAD: Rustig. Vriend.

VRIEND: Ik weet het niet. Kameraad. Er worden hier spelletjes gespeeld.

LILLI : Heel goed. Temperament. Dat bevalt me.

VRIEND: Gevaarlijke spelletjes Kameraad.

LILLI : Ik ga de hele dag om met mietjes.

VRIEND: Ze is nog steeds op bezoek.

LILLI : De hele modewereld. Slappe handjes die je jurk rechtekken.

VRIEND: Je bent nog steeds op bezoek.

LILLI : Wat bedoel je daar toch mee.

VRIEND: Ik. Godver...

LILLI : Goedzo. Scheld me maar lekker verrot.

KAMERAAD: Trut.

LILLI : Ik ga jullie eens fijn tegen elkaar uitspelen.

VRIEND: Dat lukt je nooit.

LILLI : En mezelf erbij.

KAMERAAD: Wij zijn een kollektief.

LILLI : Dan nog. Ik zoek diepgang. Echte confrontaties. We storten ons er met z'n drieën in. Jullie zijn toch kunstenaars.

VRIEND+KAMERAAD+LILLI : Aktie. Aktie

LILLI : Ik ben hier aan het goede adres. Godverdomme. Ik ben blij dat ik hier aanklopte. Eens in je leven sta je op een tweesprong. En dan komt het er op aan.

VRIEND+KAMERAAD+LILLI : Aktie. Aktie

LILLI :Ik sta hier. De strijd is begonnen. We gaan leven. Eindelijk leven.

VRIEND+KAMERAAD+LILLI : Aktie. Aktie.

LILLI :Kop of munt. Kameraad.

KAMERAAD:Allebei.

LILLI :Dat kan niet.

KAMERAAD:Wie zegt dat.

VRIEND:Slap hoor.

KAMERAAD:Wie zegt dat.

LILLI :Vriend gaat met mij naar bed.

KAMERAAD:Alsof mij dat wat doet.

LILLI :Als jij je niet aan de regels houdt.

**KAMERAAD:Jouw regels. Wat komt ze hier eigenlijk doen
Vriend.**

VRIEND:Sorry. Ik... (Lilli trekt hem mee)

KAMERAAD:Het zal mij benieuwen jongens. (Vriend en Lilli gaan af)

SCENE 3

KAMERAAD:Ik weet het niet.

VRIEND:Geduld jongen. Godver.

KAMERAAD:Alsof jij zo rustig bent.

VRIEND:Omdat jij steeds zo doordramt. (doet hem na) Ik weet het niet. Ik weet het niet.

KAMERAAD:Ik weet het echt niet.

VRIEND:Nou en. We moeten afwachten. Wijers...

KAMERAAD:Wijers Wijers. Ik kan die naam niet meer horen.

VRIEND:Zo heet die man nou eenmaal.

KAMERAAD:Maar hij belt niet.

VRIEND:Let maar op. Wijers belt. Flip Wijers belt. Hij is net zo goed afhankelijk van ons. Zonder kunst geen kunstzaken. Wij bepalen de uitsraling van zijn departement. Twee jonge veelbelovende kunstenaars. Dat verkoopt altijd. Ligt ook prima bij zijn achterban. Wijers belt wel. Let maar op.

(de telefoon gaat)

Wat zeg ik. Hallo. Ah. Hallo. (gebaart dat het Wijers is) Ja klopt. Ja. Hahahaha (laat aan Kameraad zien dat hij het helemaal niet grappig vind) Ja ja. Heel leuk meneer Wijers.

(Lilli komt binnen met de stofzuiger die veel lawaai maakt)

KAMERAAD:Lilli. Godver.

(Lilli hoort niets, het is een oude stofzuiger)

KAMERAAD:Lilli. Doe dat ding uit.

VRIEND:Sorry. Er rijdt hier een militair convoi voorbij. Momentje meneer Wijers. (doet zijn hand voor de hoorn) Lilli. Verdomme. Wijers is aan de telefoon.

LILLI :Voor mij.

KAMERAAD:Doe die stofzuiger uit. Het gaat over de expositie.

LILLI :Waarom moet hij mij daarvoor hebben.

KAMERAAD:Het gaat om de stofzuiger.

LILLI :Hoezo.

VRIEND:Je moet de stofzuiger uit doen.

(doet de stofzuiger uit)

VRIEND:Hallo. Meneer Wijers.

LILLI :Welke Wijers is dat dan.

VRIEND:Daar ben ik weer.

KAMERAAD:De Wijers. Van Kunstzaken.

LILLI :Ik dacht dat die Wijers heette.

VRIEND:(door de telefoon) Ja ja.

KAMERAAD:Zo heet ie ook.

VRIEND:(door de telefoon) Natuurlijk.

LILLI :En jij zegt de Wijers.

KAMERAAD:Ik bedoel...

LILLI :Klinkt ook helemaal niet. De Wijers. De Wijers van Kunstzaken.

VRIEND:(tegen Kameraad en Lilli) Jongens. Kan het even...

LILLI :Ik wordt gewoon niet serieus genomen.

KAMERAAD:Je moet gewoon niet zo dom doen.

(Lilli gaat boos weg)

VRIEND:Oké. Heel fijn. Oké. Dag. (legt de hoorn neer) Wat was dat.

KAMERAAD:Wat zei Wijers.

VRIEND:Wat was dat. Met Lilli.

KAMERAAD:Niets. Ze was boos.

VRIEND:Waarom.

KAMERAAD:Wat zei Wijers nou.

VRIEND:Eerst Lilli. Ik kan dat niet hebben. Als ik zit te bellen.

KAMERAAD:Als zij hier met de stofzuiger binnen komt.

VRIEND:Niks mee te maken. Het is mijn vriendin.

KAMERAAD:Ja.

VRIEND:Je moet mijn vriendin niet belachelijk maken.

KAMERAAD:Dat doet ze zelf.

VRIEND:Wat.

KAMERAAD:Dat doet ze...

VRIEND:Nee nee nee. Daar gaat het niet om. We hebben het nu even over jou.

KAMERAAD:Luister. Vriend...

VRIEND:Dat komt ineens dichtbij hè.

KAMERAAD:Vriend. Lilli...

VRIEND:Nee. Kameraad. Nu eventjes wat anders. Nu eventjes een analyse tot op het bot.

KAMERAAD:Ik ben gewoon benieuwd naar Wijers...

VRIEND:Omdat het op deze manier niet gaat en ik alles hier godverdomme in mijn eentje moet doen omdat jij er altijd doorheen zit te praten en...

KAMERAAD:Oké. Sorry. Het is vervelend. Het spijt me.

VRIEND:Nou doe je het weer hè. Je praat er weer doorheen.

KAMERAAD:Oké. Sorry.

VRIEND:Goed goed. (stilte)

KAMERAAD:Ik vind haar echt heel aardig. Lilli.

VRIEND:Natuurlijk. Natuurlijk.

KAMERAAD:Charmant. Hoe ze haar eigen gang gaat.

VRIEND:Ja ja. Luister. Ik sprak net met Wijers en we hebben een probleem.

KAMERAAD:Godverdomme. Ik zei je toch...

VRIEND:Laat me uitpraten.

KAMERAAD:We maken ook geen professionele indruk.

VRIEND:Luister...

KAMERAAD:De eerste keer onbereikbaar. De tweede keer het geluid van een stofzuiger.

VRIEND:Ik wil daar niets meer over horen.

KAMERAAD:Die dingen maken uit hoor.

VRIEND:Wijers zei me...

KAMERAAD:En jij noemde hem Wim gisteren...

VRIEND:Verdomme.

KAMERAAD:Hij heet Frits. Die man heet Frits verdomme.

VRIEND:Daar gaat het niet om.

KAMERAAD:Alles bij elkaar is het genant.

VRIEND:Wijers was zeer tevreden over de communicatie.

KAMERAAD:Zei hij dat.

VRIEND:Min of meer.

KAMERAAD:Gelukkig.

VRIEND:Er was alleen een financieel probleem.

KAMERAAD:Dat is normaal.

VRIEND:Hij zag het hele idee van een collectief niet zitten...

KAMERAAD:Waarom niet...

VRIEND:Hij zag het gewoon niet zitten.

KAMERAAD:Wat weet die man nou van kunst.

VRIEND:Financieel gezien dan.

KAMERAAD:Dan niet. We zijn geen kruideniers in kunstwerken. Toch.

VRIEND:Dat zei ik hem ook.

KAMERAAD:Heel goed. En toen.

LILLI :(komt binnen) Was dat Wijers van kunstzaken.

VRIEND:Ja.

LILLI :(tegen Kameraad) Zie je wel.

KAMERAAD:Ik...

LILLI :(tegen Vriend) En.

VRIEND:Ze willen alleen mij hebben.

KAMERAAD:Wat.

VRIEND:Ze willen alleen mij...

LILLI :Fantastisch Vriend.

KAMERAAD:Ongelofelijk.

LILLI :Lullig voor je Kameraad.

KAMERAAD:En het collectief.

VRIEND:Er is nog niets beslist.

LILLI :Je moet het doen Vriend. Je moet het natuurlijk doen.

KAMERAAD:Onze kracht is juist het collectief.

VRIEND:Precies. Kameraad. Je kan hier gewoon blijven werken. Dat is geen probleem.

KAMERAAD:Er is nog niets beslist. Toch.

VRIEND:Natuurlijk niet. We moeten weloverwogen...

LILLI :Het lijkt me toch wel duidelijk Vriend.

VRIEND:Lilli.

KAMERAAD:Ik begrijp het niet...

VRIEND:Alle contacten verliepen via mij. Dat zei hij ook. We kennen de ander niet. Dat was ook een reden.

KAMERAAD:Ik zal die man eens even bellen. (loopt naar de telefoon)

VRIEND:Wacht. Kameraad. Wacht. Wat ga je hem zeggen...

KAMERAAD:Dat dit zo niet kan...

VRIEND:Hoezo niet...

KAMERAAD:Ik heb ook recht op...

VRIEND:Wie zegt dat.

KAMERAAD:Ik heb net zo goed een diploma.

LILLI :Diploma's tellen niet.

KAMERAAD:Hij heeft toch geen werk van jou gezien.

VRIEND:Het gaat om de contacten.

KAMERAAD:Daarom ga ik hem nu bellen.

LILLI :Hij gaat het verpesten Vriend.

VRIEND:Kameraad. Luister.

KAMERAAD:Wat is het nummer. (stilte) Het nummer van Wijers. (stilte) Ik heb er recht op. Je moet me zijn nummer geven. Vriend. Alsjeblieft. Verdomme. Verdomme. Vriend. Dat valt me van je tegen. Ik dacht dat wij samen. Dat wij samen toch iets. Dat wij... Ik ga mijn koffers pakken. (af)

VRIEND:Ik heb gedaan wat ik kon.

LILLI :Natuurlijk. Hij begrijpt het wel.

VRIEND:Het was alles of niets.

LILLI :Zo gaat dat toch in de kunst.

VRIEND:Het is een keiharde business.

LILLI :Ik vind dat je goed bezig bent. Kameraad had hetzelfde gedaan in jouw geval.

VRIEND:Denk je dat.

LILLI :Natuurlijk. Dat is het recht van de sterkste. Je hebt recht op succes.

VRIEND:Ik heb recht op succes.

LILLI :Je werkt er hard genoeg voor.

VRIEND:Ik werk er toch hard genoeg voor. Verdomme Lilli. Ik heb er recht op.

LILLI :Vriend. Lieve Vriend.

VRIEND:Ik voel me groots Lilli.

LILLI :Ik ook Vriend. Ik ook.

VRIEND:Sinds jij er bent Lilli. Ik zou alleen nog maar de hele dag als een razende op het doek te keer willen gaan. Alleen nog maar portretten.

LILLI :De serie.

VRIEND:Eerlijk. Het linnen aan flarden schilderen. Mijn kwast in de fik schilderen. Alles rood. Liefde sex hel haat. Alles.

LILLI :Alles. Dat is het gewoon. Alles op het doek schilderen. De hele serie op het doek schilderen. Dat is precies wat ik bedoel.

VRIEND:Ik ook Lilli. Ik ook alles. Meer dan alles. Het gehele geheel en dan totaal compleet op het doek schilderen.

LILLI :Je hebt er recht op Vriend.

VRIEND:Het schilderij dat het woord schilderij overstijgt. Waar je alleen nog maar naar kan staren. Je strot. Je strot afknijpt. Een ijsskoude hand om je strot. Allesverzengende alles.

LILLI :En eeuwig.

VRIEND:Verdomme Lilli.

LILLI :Verdomme.

VRIEND:Proost Lilli. Op ons.

LILLI :Proost. Let op. Hier gaan we later nog vaak aan terugdenken.

VRIEND:Ik wil met je naar bed.

LILLI :Vriend. Ik...

VRIEND:Nu. Het moet. Wij zijn groots. Nu. Na daarnet. Ik moet. Voel je dat dan niet.

LILLI :Jawel Vriend...

VRIEND:Jij ook. Zie je wel. Wij zijn groots nu.

LILLI :Vriend.

VRIEND:Ik doe een moord voor je Lilli.

LILLI :Vriend. Jij. Held.

VRIEND:Niet praten. Neuken. We moeten nu neuken Lilli.

LILLI :Nu meteen Vriend.

VRIEND:Precies. Het moment. Nu moet het.

LILLI :Maar dan echt. Vriend.

VRIEND:Echt. Lilli. Meer dan echt.

LILLI :Wij...

VRIEND:Lilli ik.

LILLI :En ik Vriend.

VRIEND:Nu.

LILLI :Het moet Vriend. ik.

VRIEND:Jij Lilli. Helemaal.

LILLI :Helemaal Vriend. Totaal helemaal.

VRIEND:Alles. Lilli. Het totale alles.

LILLI :Alles totaal compleet Vriend.

KAMERAAD:(komt binnen) Sorry. Vriend. Lilli.

VRIEND:Kameraad...

KAMERAAD:Je had gelijk. Ik kan hier gewoon doorwerken. Het is onzin om nu hals over kop...

LILLI :Godverdomme. (loopt kwaad weg)

KAMERAAD:Hé. Vriend. Ik...

VRIEND:Mooiste moment van mijn leven. Maar dat kon jij niet weten.

KAMERAAD:Sorry Vriend.

VRIEND:Het mooiste moment tot nu toe. Verpest. Maar dat geeft niets. Hè. Kameraad.

LILLI :(komt weer binnen) Je bent een dweil Vriend.

VRIEND:Kameraad.

LILLI :Schijt. Kameraad. Je bent een slappe dweil. Altijd maar wachten en wachten en wachten.

VRIEND:Luister Lilli...

LILLI :Luister Lilli. Luister Lilli. Hoor je daar je leven voorbij schieten. Kut. (Af)

(stilte)

KAMERAAD:Ik begrijp het best. Vriend.

VRIEND:Houdt je bek.

KAMERAAD:Dat je zo door haar in beslag wordt genomen. Ik bedoel. Ze is mooi en zo.

VRIEND:Ik zet het je nog wel eens betaald.

KAMERAAD:Een mooie vrouw. Daar raak je van onder de indruk. Ik heb dat zelf ook. Als je het echt wilt weten.

VRIEND:Ik zet het je nog wel eens driedubbel betaald.

KAMERAAD:Luister. Vriend. We gaan gewoon aan de slag.

VRIEND:Ik dacht dat je weg ging.

KAMERAAD:Misschien als we gewoon eens een schilderij zouden maken. Gewoon. Heel naief ergens aan beginnen.

VRIEND:Naief. Rot toch op. Schilderen is marketing.

KAMERAAD:Dat weet ik wel...

VRIEND:Kunst is handel. Ongelofelijke zak. Zomaar naief een schilderijtje in elkaar flansen. En meer zeg ik er niet over. Ongelofelijke zak. Ik begrijp jou niet. Zomaar ergens binnen komen lopen. Zomaar een beetje de hele zaak verstoren. Terwijl je wegging. Je had verdomme net gezegd dat je wegging.

KAMERAAD:Dat was een vergissing.

VRIEND:Met je stomme naieve kutkop. Sorry jongens. Het is onzin om zo hals over kop... Sorry jongens. Ik wil zo maar een beetje. Na alles wat we allemaal bedacht hebben. Zomaar een beetje iets. Denk na man. Een schilderijtje schilderen waar niemand naar kijkt. Concept. Zegt je dat wat. Concept.

KAMERAAD:Zeg Vriend.

VRIEND:Strategie. Ooit van gehoord. Moeilijke woorden hè. Zomaar een beetje is eenvoudig. Godverdomme. Zo maar een beetje ergens binnen komen lopen. Terwijl ik net tot een conclusie was gekomen. Een pamflet haast. De Neo-Onconventionele-Anti-Marginalen. Niets Triviaalkunst. Wereldwerken. Dat was zo'n beetje de opzet. En daar had jij ook baat bij kunnen hebben. Je had kunnen profiteren van mijn slip-stream. Ik ben de beroerdste niet. En dan wil jij zo maar een beetje marginaal naief. Ik zeg al niets meer. (af)

KAMERAAD:Het was maar een ideetje.

SCENE 4

LILLI :Waarom schilder je niet. (stille) Vriend. Ik vroeg je iets.

VRIEND:Natuurlijk.

LILLI :Waarom je niet schildert.

VRIEND:Het is een kwestie van inspiratie.

LILLI :Je moet gewoon naar mij kijken.

VRIEND:Dat doe ik.

LILLI :En dan schilder je dat.

VRIEND:Ik weet het. Maar waarom.

LILLI :Hoezo.

VRIEND:Het verhaal. De hele thematiek. Wat wil ik ermee vertellen.

LILLI :Je schildert een serie portretten.

VRIEND:Alles is al gedaan. Ik kan alleen nog maar open deuren intrappen.

LILLI :Een portret is een portret. Meer niet.

VRIEND:Precies. Wie zit daar op te wachten.

LILLI :Wijers.

VRIEND:Wijers. Wijers. Kut. Lilli. Kut. Ik schilder niet voor Wijers. Wijers is een ambtenaar.

LILLI :Je hebt hem beloofd wat werk op te sturen.

VRIEND:Ik schilder niet voor ambtenaren Lilli. Ik schilder voor intelligente mensen. Wijers voert regels uit. Dat is Wijers. Hij rijdt verdomme in een Fiat Croma. Ik bedoel maar. Die man heeft geen enkele sjoege...

LILLI :Je hebt het hem beloofd.

(de telefoon gaat)

VRIEND:Je neemt hem niet op.

LILLI :Als het Wijers is...

VRIEND:Ik heb schijt aan Wijers.

LILLI :(wil de hoorn pakken) Hij accepteert het niet.

VRIEND:Je neemt hem niet op.

LILLI :Je zou vorige week al werk ingeleverd hebben.

VRIEND:Nou en. Ik ben schilder. Geen vakkenvuller. Godverdomme. Wijers begrijpt dat niet. Niemand begrijpt me.

KAMERAAD:(komt binnen) Jongens. De telefoon.

VRIEND:Ik ben er niet Kameraad.

KAMERAAD:(Neemt de hoorn op) Hallo. Ah. Hallo. Ja hoor. Die is er. Hier komt hij... (geeft de hoorn aan Vriend) Het is voor jou.

VRIEND:Wie is het.

KAMERAAD:Verassing.

VRIEND:Hallo. Ah. Ik wilde net bellen. Alles goed.

KAMERAAD:Je ziet er prima uit Lilli.

LILLI :Dank je.

VRIEND:Dat begrijp ik. Dat begrijp ik. Maar...

LILLI :Jij ziet er ook prima uit Kameraad.

VRIEND:Het is een kwestie van een weekje. Ik wil het echt goed hebben... Ja ja.

KAMERAAD:Schiet het een beetje op.

LILLI :Hij is nog niet echt begonnen.

KAMERAAD:Vreemd zeg.

VRIEND:Nee. Dat is goed. Maar omdat ik dacht ik maak het echt helemaal goed echt goed gewoon... Nee nee. Oké. Komt in orde. Voor

elkaar alweer. (legt de hoorn erop) Verdomme.
Verdomme.

KAMERAAD:(wil de kamer uitgaan)

VRIEND:Wacht. Kameraad. Wacht. Ik moet je even spreken. Werkoverleg. We moeten de zaken weer eens op een rijtje zetten. Ik heb het gevoel dat het kollektief verslonst. Dat we veel te veel allebei onze eigen dingen doen. Terwijl onze opzet toch was de vinger aan elkaars pols te houden. Zeg. Kameraad. Waar ben jij eigenlijk mee bezig.

KAMERAAD:Ik maak schetsen. Voorstudies zeg maar.

LILLI :Interessant.

VRIEND:Goed. Kameraad. Voorstudies. Dat doe ik dus ook op het moment. We moeten de banden weer wat aantrekken. We zijn immers met hetzelfde bezig. En dat ik nou toevallig in opdracht van de overheid werk dat maakt in wezen niet zoveel uit. Het gaat erom dat je bezig bent. Dat je echt maakt wat je moet maken. Dat is het enige criterium. Het werk moet een innerlijke noodzaak hebben.

LILLI :Precies. Ik begrijp niet waarom jij niet...

VRIEND:En daar zit mijn probleem. Herken je dat. Kameraad. Het probleem van de innerlijke noodzaak. Dat je bij god niet weet waarom je uberhaupt iets zou gaan schilderen. Herken je dat. Omdat je toch met hetzelfde bezig bent op het moment. Dan moet je dat wel herkennen.

KAMERAAD:Niet direkt Vriend. Ik...

VRIEND:Kom op. Kameraad. Dat maak je mij niet wijs. Ik bedoel. Als het voor mij een probleem is dan is het voor jou ook een probleem. We zitten in dezelfde positie. Snap je Kameraad. Er is geen enkele noodzaak. Ik heb het gevoel dat ik al gearriveerd ben. Ik zit al bijna aan de top.

LILLI :Je hebt nog niets geschilderd.

VRIEND:Nou en. Als ik iets schilder dan zit ik aan de top. Dat is mijn positie. Wijers neemt het ongezien. Hij kent verder geen enkele kunstenaar. Volgens mij. Die man is blij met alles. En daarom kan ik niet schilderen. Snap je. Wat komt er na

het Stedelijk. Een internationale tournee. Maar dat houdt ook snel op. Snap je. Als ik daar alleen al aan denk. Ik krijg geen lijn meer op papier.

KAMERAAD:Dat lijkt me heel vervelend.

VRIEND:En dan staat Lilli daar ook nog eens. De hele dag te poseren. Snap je. Ik zie geen enkele noodzaak om Lilli te schilderen.

LILLI :Je project...

VRIEND:Dat hele project slaat nergens op.

LILLI :Vriend.

VRIEND:Wie gaat er nou z'n vriendin schilderen. Wat zet dat voor zoden aan de dijk. Terwijl de wereld om ons heen instort. Ik bedoel. Joegoslavië. En waar is het nog meer oorlog. Of hongersnood. Er gebeuren zo veel erge dingen. En ik zit hier. En daar staat Lilli. En ik zie het niet. Kameraad. Herken je dat. Ik zie geen enkel belang. Ik zie alleen een groot zwart gat waar ik straks in ga vallen. En met mij de hele mensheid.

KAMERAAD:Lilli ziet er prima uit.

VRIEND:Een zwart gat waar de hele mensheid in valt.

KAMERAAD:Ik zei het haar net nog.

VRIEND:Dat staat er te gebeuren. Kameraad. Het houdt een keer op. Alles houdt een keer op. We moeten iets doen. Kameraad. We moeten een daad stellen.

KAMERAAD:Luister Vriend...

VRIEND:We moeten de wereld vertellen... De hele mensheid... iets groots... Qua impakt. Snap je. Niet omdat ik zo nodig... Maar om een daad te stellen... We moeten de schilderkunst nieuw leven in blazen. En daardoor een nieuwe impuls aan alles geven. Dat kan. De geschiedenis heeft het aangetoond. Ik... De geschiedenis. Kameraad... En dan wij. Nu wij. Ik... Zie je dan niet dat ik muurvast zit. Ik...

LILLI :Hij wil ook niet meer met me naar bed.

VRIEND:Lilli.

LILLI :Dat komt er dan ook nog eens bij.

VRIEND:Luister. Kameraad. Ik heb je nodig. Jij bent de enige die het begrijpt.

KAMERAAD:Ongelofelijk Lilli.

VRIEND:Luister Kameraad. Kun je me niet helpen aan een paar schetsen.

KAMERAAD:Wat zeg je Vriend.

VRIEND:Een paar schetsen. We zijn een kollektief. Toch. Wijers heeft een ultimatum gesteld. Twee dagen en anders gaat het niet door...

LILLI :Vriend...

VRIEND:Houdt je bek Lilli. Kun je niet een paar schetsjes...

KAMERAAD:(moet hard lachen) Mijn schetsen zijn zo naief. Daar trappen ze niet in Vriend. (af)

VRIEND:Luister. Kameraad. Jij vat de dingen veel te letterlijk op. Wijers...Kameraad... Lilli. Luister. Ik houd van je. Je moet me geloven.

LILLI :Daar ga ik niet meer op in. Als jij je carrière...

VRIEND:Daar ga ik niet meer op in Lilli.

LILLI :Ik had me dit allemaal heel anders voorgesteld.

VRIEND:Dat is jouw probleem Lilli.

LILLI :Jij vecht niet. Nooit. Dan is het toch logisch...

VRIEND:Ik heb me voorgenomen hier niet meer op in te gaan dus.

LILLI :En ik dan.

VRIEND:Jij hebt je eigen verantwoordelijkheid. Het is jouw leven.

LILLI :Ik snap het niet.

VRIEND:Het komt ook door jou.

LILLI :Dat is het kip of het ei.

VRIEND:De.

LILLI :He?

VRIEND:De kip.

LILLI :Wat.

VRIEND:De kip. Jij zei het kip.

LILLI :Nou en.

VRIEND:Het is de.

LILLI :Nou en.

VRIEND:Het is gewoon zo.

LILLI :Kijk. Dat bedoel ik. Ik bedoel. Nou en. Donder toch op. Het is de. Dat bedoel ik nou precies. Wat ik zei. Van die patronen. Jij zit zo vast. Zo muurvast. De kip. Nou en.

VRIEND:Oké. Dan zeggen we niets. Kijken of dat wat oplost.

(ze zwijgen, de telefoon gaat, geen van beiden neemt hem op)

SCENE 5

(Vriend en Lilli zitten in het atelier, er heerst een dodelijke stilte)

VRIEND:Zeg Lilli.

(stilte)

VRIEND:Hoor je me Lilli.

(stilte)

VRIEND:We zwijgen nu al dagen...

LILLI :Nu niet meer.

VRIEND:En het heeft niets geholpen.

LILLI :Dat weet je niet. Als we misschien wat langer...

KAMERAAD:(komt binnen) Er wordt hier weer gepraat merk ik...

LILLI :Als we misschien wat langer hadden gezwegen had het misschien geholpen maar nee hoor...

KAMERAAD:Gezellig.

LILLI :Jij kon weer niet wachten.

VRIEND:Sorry.

LILLI :Nu komt het nooit meer goed.

VRIEND:Sorry.

KAMERAAD:Zeg. Jongens...

LILLI :Je ruineert misschien op dit moment jouw leven en dat van mij erbij. En dan zeg je sorry.

VRIEND:Het spijt me.

LILLI :(kust Kameraad)

VRIEND:Het spijt me echt.

LILLI :Denk daar maar eens over na.

KAMERAAD:Sorry. Vriend...

VRIEND:Geeft niets.

KAMERAAD:Jawel. Je hoeft je niet groot te houden. Jouw vriendin kust een andere man waar je bij staat.

VRIEND:Geeft niets.

KAMERAAD:Dat zijn vervelende dingen. Dat kun je niet ontkennen.

VRIEND:Het valt wel mee.

KAMERAAD:Kom op. Vriend. Onzin. Je voelt je doodongelukkig. Geef maar toe.

VRIEND:Ach. Kameraad.

KAMERAAD:Het spijt me Vriend. Het was niet mijn bedoeling...

VRIEND:Precies. Hé. (slaat hem op zijn schouder) Hé. Kameraad. Het was niet de bedoeling. Precies. Godverdomme. Aan jou heb ik iets. Het was niet de bedoeling. Godver. Wat een wereld.

KAMERAAD:Ik zou me beroerd voelen. In jouw plaats.

VRIEND:Hé. Draaien we met z'n allen met een noodgang in het rond. Heb je daar wel eens bij stilgestaan. Veertigduizend kilometer per dag. Als je tenminste op de evenaar staat.

KAMERAAD:Het zit je ook allemaal niet mee.

VRIEND:Veertigduizend per dag. Hoeveel is dat per uur. Moet je je voorstellen...

KAMERAAD:Dat is dus al gauw veertigduizend kilometer gedeeld door vierentwintig uur dat is toch al gauw...

VRIEND:Maak er vijftwintig van. Dat deelt makkelijker.

KAMERAAD:Een dag heeft vierentwintig uur.

VRIEND:Op wereldniveau maakt dat geen verschil. Hé. Kameraad. We praten nu in het groot. Godver. Met jou kan ik dat. Hé. Als je de dingen op wereldniveau bekijkt. Dan maakt het allemaal niets uit. Dan zijn wij er niet eens. In feite. Ik bedoel. Zuiver mondiaal bekeken zijn we niets. Dus als

mijn vriendin jou zoent. Hè. Bijvoorbeeld. Ik noem maar iets.

KAMERAAD:Precies. Je moet je echt heel beroerd...

VRIEND:Dan maakt dat niets uit. Want jij bent er in feite niet eens. Laat staan mijn vriendin. Denk jij dat het iets betekend heeft. Die zoen. Op wereldniveau. Of dat zwijgen van Lilli en mij. Ik noem maar iets. ons. Of als we iets langer hadden gezwegen. Ik bedoel. Wat is dat dan. iets langer. Een seconde of een jaar. Kijk eens naar de geschiedenis. Die is al zo oud. Dan maakt een seconde of een jaar ook niets meer uit. In wezen.

KAMERAAD:Vriend. Hé. Luister. Ik heb met Wijers gepraat.

VRIEND:Wat is dat. Wijers.

KAMERAAD:Hij wilde me een kans geven.

VRIEND:Op wereldniveau ben je kansloos. Net zo goed.

KAMERAAD:Ik heb morgen een afspraak met hem.

VRIEND:Zo zinloos Kameraad. Wijers is 5 letters. Afspraak is 8 letters. Is afspraak dus beter dan Wijers.

KAMERAAD:Vriend. Luister...

VRIEND:Ik vraag maar wat. Of in het Engels. Appointment. 11 Letters. Is een afspraak in Engeland belangrijker dan hier. Ik vraag maar iets. Dat is niet voor niets. Dat aantal. Afspraak. Wijers. Twee lettergrepen. Dus geen paniek. Lilli ook trouwens. Afspraak. Lilli. Wijers. Allemaal twee. Geen paniek Kameraad. Afspraak en Wijers kun je tegen elkaar wegstrepen. Houd ik Lilli over. Gelukkig. Ik geloof dat ik houvast krijg... Let op. Veertigduizend gedeeld door vijftwintig is honderdduizend gedeeld door honderd is duizend kilometer per uur. We vliegen met duizend kilometer per uur in het rond. Probeer jij dan maar eens vat op je situatie te krijgen. (Vriend pist in de prullebak)

KAMERAAD:Dat is een prullebak Vriend.

VRIEND:Nou en.

SCENE 6

Lilli en Kameraad liggen met elkaar in bed

LILLI :Ik weet niet of ik er goed aan doe.

KAMERAAD:We vliegen met z'n allen met een noodgang in het rond. Duizend kilometer per uur. Heb je daar wel eens bij stilgestaan.

LILLI :Echt.

KAMERAAD:Wat maakt het dan allemaal nog uit Lilli. Hoe kun je dan nog weten waar je wel of niet goed aan doet. Wat is goed dan nog. Overhaupt. Wat is doen. Als je ondertussen in vliegende vaart door het heelal scheurt.

LILLI :Ik weet niet...

KAMERAAD:We gaan gewoon te hard. Geniet van het leven. Sleep eruit wat je eruit kan slepen. Ik heb nooit klachten gehad.

LILLI :Wat.

KAMERAAD:Nooit klachten gehad. In bed. Van vriendinnen. Altijd prima naar wens. Als je dat soms bedoelt.

LILLI :Ik ben een beetje in de war.

KAMERAAD:Geen paniek...

LILLI :Een beetje duizelig.

KAMERAAD:Alles onder controle.

LILLI :Ik weet het niet...

KAMERAAD:Als er iets is dan ligt het aan jou. Ik heb met sex geen problemen.

LILLI :Ik ook niet.

KAMERAAD:Helemaal geen problemen trouwens.

LILLI :Sex is fun.

KAMERAAD:Problemen zijn banaal.

LILLI :En verder geen gelul.

KAMERAAD:Je bent een geweldige vrouw Lilli. Heel bijzonder om met jou...

LILLI :Vriend blijft voor mij de ware.

KAMERAAD:Natuurlijke. Voor hetzelfde geld was ik met een andere vrouw nu.

LILLI :Voor hetzelfde geld...

KAMERAAD:Als er maar een gat in zit. Toch.

LILLI :Neuken is neuken.

KAMERAAD:Zo eenvoudig is het.

LILLI :Ik heb gewoon spanning nodig.

KAMERAAD:Ik ook.

LILLI :Daarom doe ik dit.

KAMERAAD:Natuurlijk Lilli. We vliegen met een noodgang...

(de telefoon gaat)

KAMERAAD:Verdomme Wijers...

LILLI :Een vrouw heeft spanning nodig.

KAMERAAD:Ik denk dat Wijers...

LILLI :Een minnaar. Niet eruit gaan Kameraad.

KAMERAAD:Maar Wijers.

LILLI :Nu niet eruit gaan.

KAMERAAD:Luister Lilli. Ik (de telefoon houdt op) Verdomme.

LILLI :Je laat me niet in de steek hè.

KAMERAAD:Ik laat je nooit in de steek Lilli.

LILLI :Jij gaat een serie portretten van mij schilderen.

KAMERAAD:Ik ga een serie van je schilderen.

LILLI :Ik ben de vrouw met de vele gezichten hè.

KAMERAAD:Natuurlijk Lilli.

LILLI :Maar Vriend blijft de ware.

KAMERAAD:Zo is het.

LILLI :Ik ben nu Lilli bij haar minnaar.

KAMERAAD:Het is puur een kwestie van spanning Lilli.

LILLI :Ik. Vriend. Ik. Lieve Vriend.

KAMERAAD:Vriend vindt het wel goed.

LILLI :Lieve Vriend.

KAMERAAD:Vriend...

LILLI :O. (niest)

KAMERAAD:Proost.

LILLI :Ik kwam klaar.

KAMERAAD:Op die manier. (begint sneller te bewegen)

LILLI :Kun je een beetje stil liggen.

KAMERAAD:Natuurlijk. (wil haar kussen, maar Lilli steekt een sigaret op)

SCENE 7

Vriend en Kameraad zitten in hun atelier

KAMERAAD:Zeg Vriend. Dat project van jou. Met Lilli.

VRIEND:Ja.

KAMERAAD:Ik hoor dus van Lilli dat daar helemaal geen schot in zit.

VRIEND:Lilli weet daar helemaal niets van.

KAMERAAD:Ik zie geen schetsen. Ik zie je nooit werken. Ik zie niks.

VRIEND:Dat zit allemaal hier. (wijst op zijn hoofd) Hier zit dat hele project met Lilli.

(stilte)

KAMERAAD:Ik heb het er met Wijers over gehad.

VRIEND:Heb jij ooit echt van iemand gehouden.

KAMERAAD:Je ultimatum was voorbij. Dat zei Wijers. Hij kon niet langer wachten.

VRIEND:Ik vraag je wat. Heb jij ooit echt van iemand gehouden.

KAMERAAD:En nu leek het Wijers het beste dat ik dat project overneem.

VRIEND:Hé...

KAMERAAD:Ik heb het er ook met Lilli over gehad...

VRIEND:Waarom luister je niet naar me. Heb jij ooit echt van iemand gehouden.

KAMERAAD:Wat vind jij ervan als ik nou...

VRIEND:Luister naar me. Verdomme.

(stilte)

KAMERAAD:Houden van. Houden van ik bedoel...

VRIEND:Serieus. Gewoon van iemand gehouden.

KAMERAAD:Ik...

VRIEND:Ja of nee.

KAMERAAD:Zo eenvoudig ligt het niet.

VRIEND:Ja of nee.

KAMERAAD:Luister. Vriend. Ik heb m'n eigen leven.

VRIEND:Je houdt vooral van jezelf. Dus.

KAMERAAD:Dat is toch al wat. Luister. Ik zou Wijers voor vier uur bellen. (kijkt op zijn horloge)

VRIEND:Symptomatisch.

KAMERAAD:Wat vind je ervan als ik dat project... Wijers wil dat je mij toestemming geeft...

VRIEND:Symptomatisch.

KAMERAAD:Je leeft maar een keer. Toch. Verdomme Vriend.

VRIEND:Ik zeg niks.

KAMERAAD:Hé. Vriend. Precies. Hé. Hier. Met jou kan ik praten. In zekere zin houd ik van jou.

VRIEND:Kameraad...

KAMERAAD:Ja. Ja. In zekere zin. Jezus. Jongen. Met jou kan ik praten. Hé. Ik bedoel gelijkwaardig. Snap je. En als jij dan vraagt heb jij ooit echt van iemand gehouden dan zeg ik... ha ha... Ja. Van mijn hond vroeger. Van dieren kun je houden. Die vragen niks terug. Hé. Goed hè. Ik ben een dierenvriend. Ik snap ze wel. Die schapeneukers. Wist je dat dat best vaak voor komt. Dat ze een schaap neuken. Waar hoorde ik dat nou. Dat is niet voor niets. Denk je dat zo'n schaap ook klaarkomt.

VRIEND:Als je tenminste een beetje je best doet.

KAMERAAD:Ja ja ja. (doet een schaap na) Beeeh. Eerst een goed gesprek.

VRIEND:(vriend begrijpt niet wat er te lachen valt) Ik meen het serieus.

KAMERAAD:(probeert z'n lachen in te houden) Ik ook Vriend.

VRIEND:Je moet er wel wat voor doen.

KAMERAAD:Tuurlijk. Tuurlijk.

VRIEND:Dan krijg je terug wat je verdient.

KAMERAAD:(barst in lachen uit) Vriend. Dat kan je toch niet menen.

VRIEND:We kunnen veel van de natuur leren.

KAMERAAD:Maar zo'n schaap...

VRIEND:Ik houd van Lilli.

KAMERAAD:Hé. Ik ook man. Natuurlijk.

VRIEND:Ik houd echt van Lilli.

KAMERAAD:Hé. Kom op man. Ik ook. Ik bedoel. Lilli.

VRIEND:Ik houd echt van haar.

KAMERAAD:We drinken op Lilli. We drinken op de lekkere kont van Lilli. Oké. Daar gaan we lekker op drinken. (plopt ondertussen twee flesjes Grolsch open, wijst naar Vriend) Proost. (kijkt op zijn horloge) Luister. Vriend. Nog even over Wijers.

VRIEND:Kom op. Zak. Ze heeft het me verteld.

KAMERAAD:Wat.

VRIEND:Lilli heeft me alles verteld. Wij hebben geen geheimen.

KAMERAAD:Ik begrijp niet...

VRIEND:Heb je me al die tijd verneukt.

KAMERAAD:Wat bedoel je Vriend...

VRIEND:Dat je Lilli stiekum naait.

KAMERAAD:Ik zit net zo goed in een moeilijke tijd.

VRIEND:Niks mee te maken.

KAMERAAD:Het collectief stort onder onze handen in elkaar. Het was niet mijn bedoeling...

VRIEND:Bedoeld of onbedoeld. Je hebt me vies verneukt. De beminlijke glimlach. Mijn compagnon.

KAMERAAD:Nog steeds jongen. Nog steeds. Zaken en privé dienen strikt gescheiden te worden.

VRIEND:Dat weet ik wel.

KAMERAAD:Wat is dan je probleem.

VRIEND:Het wordt voor mij te ingewikkeld...

KAMERAAD:Hé. Kom op. Ik heb een paar keer met Lilli geneukt. Nou en.

VRIEND:Kameraad...

KAMERAAD:Wat is er nou wezenlijk gebeurd. Ik heb haar blote kont gezien. Dat is alles. De kont van Lilli.

We kreunden wat. Het bed kraakte.Ze kwam een paar keer schreeuwend klaar.

VRIEND:Ik waarschuw je.

KAMERAAD:Dat was alles.

VRIEND:Verdomme. Ik...

KAMERAAD:Ze is wel fel. Lilli. Dat wel. Ze schreeuwt ze krabt zo je hele rug open. Hier. Moet je kijken. (laat de striemen op z'n rug zien) Ik weet niet of ik dat nou leuk moet vinden.

VRIEND:Ik zou jou helemaal af moeten maken. Eigenlijk.

KAMERAAD:Het is me allemaal wat te harteloos met Lilli. Zo resultaatgericht. Alsof ze een limiet voor de olympische spelen moet halen. Ik bedoel. Met liefde heeft dat niets te maken. Tenminste. In mijn ogen.

VRIEND:Wat is liefde hè.

KAMERAAD:Daar zeg je weer zoiets. Wat is liefde. Dat is ook weer waar. (kijkt

misschien weer op zijn horloge)

VRIEND:(grijpt Kameraad bij z'n revers) Je had van haar af moeten blijven.

KAMERAAD:Ik had...

VRIEND:En dat geldt trouwens nog.

KAMERAAD:Snap ik. Snap ik.

VRIEND:Want voor zover ik begrepen heb springt er een vonk over als jullie elkaar aanraken.

KAMERAAD:Klopt.

VRIEND:Juist. Dus dat heb ik goed begrepen.

KAMERAAD:Ja.

VRIEND:Ik ben niet dom hoor. (pakt hem steviger vast) Hé.

KAMERAAD:Ik zeg toch niet...

VRIEND:Dus dan lijkt het me het beste dat jullie elkaar maar niet meer aanraken. Dan zijn we van het hele probleem af.

KAMERAAD:Ja.

VRIEND:Juist. (laat Kameraad los) Dus we snappen het.

KAMERAAD:Jazeker. Het klinkt vrij logisch allemaal.

VRIEND:Oké.

KAMERAAD:Maar 'niet meer aanraken' dat gaat me te ver. Dat moet ze zelf maar bepalen.

VRIEND:Dat kan ze niet.

KAMERAAD:Ze wil het niet.

VRIEND:Ze kan het niet. Lilli is niet in staat haar eigen grenzen te trekken. Dat is een heel ingewikkeld verhaal maar je moet van mij aannemen dat ze dat gewoon niet geleerd heeft. En daarom doe ik het voor haar. Ik bescherm haar tegen haar zelf. Ze heeft een te open karakterstructuur.

Vertrouwt iedereen. Het is een soort minimal brain damage. Ze heeft het verstand van een meisje van dertien. Lilli zal nooit uit de puberteit komen. Ze is hier min of meer aan komen lopen. Ik nam haar liefdevol in mijn huis op. Als een vader. En dan sta jij dat zorgvuldig opgebouwde nieuwe leventje van haar als een gek weer in elkaar te trappen. Omdat jij het ook niet gemakkelijk hebt neuk je een psychiatrisch geval. Want dat doe je. Kameraad. Ben je je daar van bewust. Dat is nogal een kunst. Nog erger dan misbruik. Nog erger dan een schaap. Alsof je met je dochtertje naar bed gaat.

KAMERAAD:Jezus. Man. En dat zeg je me nu pas.

VRIEND:Je hebt toch ogen in je hoofd.

KAMERAAD:Het ging allemaal wel erg gemakkelijk.

VRIEND:Daarom krabt ze ook je rug open. Op die manier geeft ze aan dat ze het niet wil. Ze kan geen nee zeggen. Dat is eigenlijk ontzettend triest.

KAMERAAD:Zeg dat wel. Hé. (steekt zijn hand uit) Sorry. Hé.

VRIEND:(geeft een hand) Daar komt bij dat Lilli eigenlijk een man is.

KAMERAAD:Hebben ze haar...

VRIEND:Omgebouwd. Jawel. Dus nu weet je het. (af)

KAMERAAD:Dus nu weet ik het. (kijkt op z'n horloge) Kut. (draait als een razende een nummer op de telefoon) Kom op. Het moet het moet... (stilte, legt de hoorn er weer op) Dat was het. Bliksem-carrière.

SCENE 8

LILLI :Ha. Kameraad.

KAMERAAD:Vergeet het maar.

LILLI :Wat.

KAMERAAD:De serie.

LILLI :De portretten. Kameraad.

KAMERAAD:Wijers zag er niets in. Bij nader inzien.

LILLI :Heb je hem gebeld.

KAMERAAD:Hij zag er niets in. Uiteindelijk.

LILLI :Hij was zo enthousiast.

KAMERAAD:Hij heeft ons aan het lijntje gehouden.

LILLI :Dat hoef je niet te pikken.

KAMERAAD:Ach.

LILLI :Als je maar wilt Kameraad. Dan lukt alles. Ze kunnen niet om kwaliteit heen.

KAMERAAD:Ik weet het niet. Het gaat me allemaal veel te snel. Ik ben al bijna dertig...

LILLI :Daarom juist. We moeten nu beginnen.

KAMERAAD:Ik heb het gevoel dat ik vroeg dood ga.

LILLI :Onzin. Rust roest.

KAMERAAD:Ook al wordt ik tachtig. Dan nog. Wat is dat nou. Tachtig. Als je kijkt hoe lang de aarde al bestaat. Bijvoorbeeld. Of een schildpad. Zelfs een schildpad wordt ouder.

LILLI :Wij kunnen het. Kameraad. Zonder Wijers. Of wie dan ook. Hé. Kameraad. Wij tegen de rest. ik hoef dit niet te pikken. Jij gaat mij schilderen. Ik ben toch niet voor niets. Ik heb alles opgegeven voor de kunst. Een glansrijke carrière. Dat

kan toch niet zomaar voor niets. Samen. Kameraad. Wij. Alles totaal compleet op het doek schilderen. Ik wil nu met je naar bed.

KAMERAAD:Dat gaat niet.

LILLI :Ik voel me groots... (ritst zijn gulp open)

KAMERAAD:Van nu af aan ga ik alleen nog maar dingen doen waar ik echt achter sta. Elke seconde intens beleven. (kijkt gebiologeerd naar de secondewijzer van z'n horloge, terwijl Lilli hem aftrekt)

LILLI :We zijn groots nu. Voel je dat.

KAMERAAD:(blijft naar z'n Horloge staren) Vriend heeft het me verteld. Van je operatie.

LILLI :Wat.

KAMERAAD:Van je operatie.

LILLI :Jezus. Dat was zuiver cosmetisch.

KAMERAAD:Het is maar wat je cosmetisch noemt.

LILLI :Dat komt zo vaak vaak voor in de modewereld.

KAMERAAD:Hebben ze geen mannen nodig in de modewereld.

LILLI :Wat heeft dat er mee te maken.

KAMERAAD:Wat ik wilde zeggen. Over jou en mij. Het was echt heel leuk. En leerzaam en alles. De mooiste tijd van mijn leven. Heel intens. Ik bedoel.

LILLI :Kameraad. Alleen om die operatie.

KAMERAAD:(kijkt weer naar zijn horloge) Ik geef toe. Je ziet er niets van. Maar toch kan ik het niet. Het is het idee. We moeten het niet meer doen. Stoppen.

LILLI :Kameraad...

KAMERAAD:Per direct.

LILLI :Ik pik dit niet.

KAMERAAD:Wat ik zei. Bewust omgaan met de dingen. De waarde ervan.

LILLI :Eerst Vriend en dan jij. En ik trap er steeds weer in. Mijn tijd vergooid aan twee waardeloze figuren.

KAMERAAD:Ik heb nog maar een tijdje te leven. Dat moet je begrijpen.

VRIEND:(komt op, een beker koffie in de hand) Hallo. Lieve mensen. Wat een drukte op de vroege zondagmorgen. (wil Lilli kussen, Lilli wendt zich af) Wat is er. Lilli. Krijgt pappa geen kus.

LILLI :Rot op man.

VRIEND:Ik dacht dat het beter ging tussen ons. Geef pappa eens een kus...

LILLI :Ik ga weg Vriend. Ik wordt gek van jullie.

VRIEND:Moet pappa boos worden. Lilli. Kom eens hier.

LILLI :Ik heb geen zin meer in dat pappa-gedoe.

VRIEND:Ik wil dat je naar me luistert Lilli. Het ging toch heel goed zo. Jouw nieuwe leven.

LILLI :Ik begrijp jou niet Vriend.

VRIEND:Verdomme. Je blijft hier Lilli. Ik heb jou uit de goot gehaald en liefdevol bij mij in huis genomen...

LILLI :Je gelooft dat echt hè.

VRIEND:Je maakt me kapot Lilli. (omklemmt haar benen)

LILLI :Dat is dan wederzijds. (stapt uit zijn armen) Hier staat Eva. Vriend. De vrouw die jij van alles beloofde. De vrouw die jij verleid hebt. Welkom in mijn paradijs. Dat zei je. Ik zal jou gelukkig maken. Ik had me het allemaal heel anders voorgesteld. Het kunstenaarsbestaan. (slaat Vriend in z'n gezicht) Wat moet je anders. In een wereld vol knoeiers. Laffe slapzakken. Waar ik zo'n beetje tussenin sta.

VRIEND:Sla me Lilli.

LILLI :Mijn naam is Eenoog. Ik weet dat best.

VRIEND:Sla me gerust.

LILLI :Zieke beesten moet je afmaken. (slaat Vriend tegen de grond)

VRIEND:Pijn. Dat is tenminste duidelijk. Ik leef. Zo leef ik weer.

LILLI :(haalt een pistool uit haar handtas)

KAMERAAD:Lilli. Luister...

LILLI :Het gaat hier veel te goed. Jongens. Blijf maar op je rug liggen. Niemand die het merkt. Storten ze gewoon elke maand je uitkering op je rekening.

KAMERAAD:Lilli... (Lilli richt haar pistool op hem)

LILLI :Verotte wereld. Allemaal egoïsten. Ik ga verdomme naar de negers. Echte goede werken verrichten. Leer ze ploegen. Aspirines slikken. Lezen. Al dat soort dingen.

KAMERAAD:Goed plan Lilli...

LILLI :Houdt je bek Kameraad. Wat weet jij van liefdadigheid. Opoffering. Medemenselijkheid. Bij de negers kun je aan de toekomst werken. Met mensen die willen opbouwen. Want zo is het. Bij de negers. Die willen wel. En het gaat daar zo slecht dat het alleen maar beter kan gaan. Dat zijn allemaal positieve aanpakkers. Daar. Daar ligt de toekomst. Ik ga ze groot maken. De negers. Alles ligt klaar. Daarbij zijn ze veel beter in bed. Ik wordt de moeder van een ijzersterk nieuw ras. Hier is alles inteelt. Kijk eens in de spiegel jongens. En over tien jaar is alles omgekeerd. Dan is het hier geen cent meer waard. En dan nemen we de hele zaak over. De negers en ik. Voor een symbolisch bedrag. Wat vind je daarvan Kameraad.

KAMERAAD:Helemaal niet gek. Lilli...

LILLI :Wat zeg je dan.

KAMERAAD:Ik weet het niet.

LILLI :Lang leve de negers. Zeg maar na. Lang leve...

KAMERAAD:Lilli...

LILLI :Godverdomme Kameraad...

KAMERAAD:Lang leve de negers.

LILLI :Vriend.

VRIEND:Lang leve de negers Lilli.

LILLI :Kom op jongens. Ik hoor niks.

**KAMERAAD+VRIEND:Lang leve de negers. Lang leve de negers. Lang
leve de negers.**

LILLI :Er is nog steeds een hoop te doen. Ik moet nu gaan.

(ze verlaat voorgoed het atelier)

VRIEND:Is ze weg.

KAMERAAD:Het lijkt erop.

VRIEND:Ze redt het niet. Ze redt het niet alleen.

KAMERAAD:Zeg. Houd eens op.

VRIEND:Jij hebt alles van me afgepakt.

KAMERAAD:Je moet de zaak niet overtrekken...

**VRIEND:Eerst pik je mijn vriendin en daarna ga je er met mijn opdracht vandoor.
En daarna zeg jij dat ik zaken en privé strikt moet
scheiden.**

KAMERAAD:Vriend...

**VRIEND:Terwijl ik dankzij jou helemaal niks meer hoeft te
scheiden omdat ik helemaal geen zaken en privé meer heb. Helemaal niets. En
dan moet ik de zaak niet overtrekken. Wie is hier nou
gek.**

KAMERAAD:Je moet de zaak in de juiste proporties zien.

VRIEND:In de juiste proporties stellen wij niets voor. Op dit moment. Zijn we net zo mislukt als de rest. Jij net zo goed.

KAMERAAD:Ik voel me prima.

VRIEND:Je stelt niets voor Kameraad. Je bent net zo'n dweil als ik. Wat heb jij nou.

KAMERAAD:Ik wens niet met jou vergeleken te worden.

VRIEND:Ik vind het heel vervelend voor je. Maar wat heb jij meer dan ik.

KAMERAAD:Omdat je mij erin geluist heb. Met je collectief. En Wijers. En je mooie praatjes.

VRIEND:Je bent nog minder dan ik. Omdat je je mislukking niet wilt zien.

KAMERAAD:Je speelt met vuur Vriend.

VRIEND:Geef toch gewoon toe dat je geen uitweg meer ziet...

KAMERAAD:Ik waarschuw jou jongen.

VRIEND:Kijk nou eens goed naar jezelf...

KAMERAAD:Ik kan keihard zijn.

VRIEND:Te laat. Je wordt binnenkort rigoreus omgeschoold.

KAMERAAD:Je moet gewoon je bek houden...

VRIEND:Kunst is business. Je bent gewoon een loser...

KAMERAAD:(legt z'n handen om de hals van Vriend) Je moet gewoon je bek houden.

VRIEND:De waarheid hard.

KAMERAAD:(knijpt wat harder) Als je nu niet je bek...

VRIEND:Toe maar Kameraad. Laat maar zien wat je kan. Ik ben er klaar voor.

KAMERAAD:Jij denkt dat ik niet durf hè.

VRIEND:Ik hoop maar dat je durft.

KAMERAAD:Alsof ik niet zou durven. (legt zijn hand om de nek van Vriend) Alsof er niet al eeuwen mensen vermoord zijn.

VRIEND:Juist. Daar zeg je iets.

KAMERAAD:Miljoenen.

VRIEND:Je kunt het best.

KAMERAAD:Door heel wat slappere zakken dan ik Vriend.

VRIEND:Precies. Kom op. Je kan het.

KAMERAAD:Miljoenen zijn er afgemaakt. Vaarwel Vriend. (legt zijn handen weer om de hals van Vriend, een lange stilte, de ogen van Vriend beginnen uit te puilen. Vriend's handen beginnen hopeloos te trillen) Geef het op Vriend. Je kan het. Geef het op. Miljoenen zijn er gestorven. In heel wat beroerdere omstandigheden. Jij mag niet klagen. Het is een kwestie van wil. Vriend. Als je maar wilt dan gaat. Geef het maar op. Dat is het beste. Ik... Verdomme. Kijk me niet zo aan. Hé. Doe die ogen dicht. Ik... (laat los) Ik kan het niet. Zo kan ik het niet.

VRIEND:Slappeling. Verdomme. Zo dichtbij.

KAMERAAD:Ik zou jou wel eens willen zien.

VRIEND:Ik zag haast al een tunnel.

KAMERAAD:Kameraad. Het kan gewoon niet allemaal zo recht voor z'n raap in een keer zo'n heel leven...

VRIEND:Het flitste haast al aan me voorbij. M'n hele leven.

KAMERAAD:Dat is teveel. Ik...

VRIEND:En dan gaan janken.

KAMERAAD:Sorry. Wat ik zeg.

VRIEND:Zo veel onmacht. Iemand zo klein te zien.

KAMERAAD:Het spijt me. Het is genant. Niet in staat een daad van betekenis te verrichten.

VRIEND:Terwijl ik er klaar voor was.

KAMERAAD:Je was er klaar voor. Ik geef het toe.

VRIEND:Ik was er godverdomme klaar voor.

(we horen een knal vanaf buiten, stilte, dan komt Lilli binnen, met half weggeschoten gezicht)

LILLI :Jongens. Ik weet niet. Er is hier iets geknapt. Er is hier iets... (ze valt neer)

VRIEND:We hadden haar nooit binnen moeten laten.

KAMERAAD:Ze was er opeens.

VRIEND:Daar is alles mis gegaan.

KAMERAAD:Ik weet het niet Vriend.

VRIEND:Het idee was oké. Het collectief.

KAMERAAD:Ik weet het niet Vriend.

VRIEND:Iedereen was tegen ons. Dat wel.

KAMERAAD:Ik weet het niet.

VRIEND:Die illusie pak je niet van me af. Het collectief was goed.

KAMERAAD:Het is een blamage Vriend. Moet je ons nu zien zitten. Waar ik altijd al bang voor was.

VRIEND:Als we wat meer rust hadden gehad. Een atelier in de Vogezen.

KAMERAAD:Als we misschien toch gewoon heel naief een schilderij hadden gemaakt...

VRIEND:Onzin. Dan zaten we hier net zo goed. Het is allemaal een kwestie van randvoorwaarden. De tijd was er niet rijp voor.

KAMERAAD:Denk je echt...

VRIEND:Triest maar waar.

KAMERAAD:Dat je zo veel pech kunt hebben. Soms.

VRIEND:Soms zit alles je tegen.